

Procedura postępowania w sprawach nadużyć w Ruchu Focolari

1. Przedmiot niniejszej Procedury

Niniejsza Procedura wpisuje się w zbiór dokumentów, poprzez które **Ruch Focolari – Dzieło Maryi** (dalej: *Ruch Focolari*) pragnie:

- a) zapewnić wszystkim osobom mającym kontakt z Ruchem Focolari bezpieczne środowisko dla prowadzenia działań;
- b) umacniać kulturę szacunku i uznania dla drugiego człowieka w celu zapobiegania wszelkim formom nadużyć oraz ich eliminowania;
- c) zmierzyć się z bolesną rzeczywistością każdego przypadku nadużycia mającego miejsce w jego obrębie, z pragnieniem i zobowiązaniem do zaoferowania osobom, które doznały tego zła, możliwie najbardziej integralnej drogi uzdrowienia;
- d) zagwarantować poszanowanie każdej osoby zaangażowanej oraz promować kulturę zaufania, dzięki której Ruch Focolari troszczy się o wszystkich.

W szczególności Ruch Focolari zobowiązuje się zapewnić osobom zgłaszającym jakąkolwiek formę nadużycia przede wszystkim przyjęcie i wysłuchanie. Zobowiązuje się również towarzyszyć im w trudnym procesie zgłaszania sprawy i ustalania faktów.

Niniejsza Procedura określa działania, jakie należy podjąć, oraz wskazuje właściwe organy w przypadku uzyskania informacji o jakiegokolwiek formie nadużycia, gdy osobą oskarżoną jest członek Ruchu Focolari lub inna osoba w związku z wydarzeniami mającymi miejsce w ramach działalności Ruchu Focolari. Określa również procedury według których należy postępować.

Procedury te — z poszanowaniem obowiązujących przepisów prawa państwowego na terytorium, na którym miały miejsce zdarzenia — uwzględniają różnorodność i międzynarodowy charakter osób tworzących Ruch Focolari oraz wynikające z tego uwarunkowania prawne, wpływające z ustawodawstwa kanonicznego, Statutów Generalnych i regulaminów Ruchu Focolari.

Ruch Focolari działa w sposób otwarty, przejrzysty i odpowiedzialny, współpracując z władzami cywilnymi i kościelnymi oraz innymi właściwymi instytucjami w celu ochrony osób małoletnich i dorosłych oraz przyczynienia się do pociągnięcia do odpowiedzialności każdego, kto dopuścił się nadużycia stanowiącego przestępstwo.

2. Definicje nadużycia

Na potrzeby procedur wewnętrznych przyjmuje się następujące definicje.

2.1 Nadużycie lub nadużycia w ujęciu ogólnym

Definicja

Za nadużycie uznaje się każdy czyn lub niewłaściwe zachowanie polegające na użyciu przemocy — psychicznej lub fizycznej — w celu zdominowania drugiej osoby dla osiągnięcia własnych celów. Nadużycie może wystąpić w każdej relacji międzyludzkiej i może powodować poważne konsekwencje fizyczne i psychologiczne lub prowadzić do wykorzystania osoby, która go doświadcza. Nadużycie może przejawiać się w szczególności jako:

a) Nadużycie emocjonalne/psychologiczne

Polega na powtarzającej się agresji emocjonalnej wobec osoby, poprzez wywieranie presji psychicznej, stosowanie szantażu emocjonalnego, obojętność, odrzucenie, oczernianie, deprecjonowanie, publiczne upokarzanie lub ignorowanie, zwłaszcza w relacjach asymetrycznych. Ten rodzaj przemocy narusza sferę uczuciową i poznawczą ofiary. Sprawca, poprzez działania i postawy agresywne — werbalne i niewerbalne, powtarzalne i częste — powoduje cierpienie ofiary, przekazując w sposób zamierzony komunikat agresywny, często ukryty. Może występować łącznie z innymi formami nadużyć lub samodzielnie.

b) Nadużycie fizyczne

Nadużycie fizyczne: obejmuje niewłaściwe i niekontrolowane użycie własnej siły fizycznej poprzez działania zamierzone (nieprzypadkowe) wobec innej osoby. Tego rodzaju agresje mogą przybierać różne formy — od popychania, uderzeń pięścią, policzkowania, kopania itp., aż po formy znacznie poważniejsze, takie jak użycie paska, kija, przypalanie, uderzanie głową drugiej osoby o ścianę itd. — powodując u ofiary nawet poważne obrażenia.

Istnieją różne rodzaje nadużyć. Poniższe wyliczenie nie ma charakteru wyczerpującego.

2.2 Nadużycie seksualne

2.2.1 Definicja

Nadużycie seksualne jest czynem bezprawnym obejmującym zachowania o charakterze seksualnym podejmowane bez zgody lub z wykorzystaniem pozycji władzy bądź zaufania, z naruszeniem godności osoby, na szkodę:

- a) osoby małoletniej – zgodnie z definicją przyjętą w ustawodawstwie miejsca zdarzenia;
- b) osoby w sytuacji bezradności, która nie jest zdolna do wyrażenia zgody;

- c) osoby dorosłej — bez jej zgody — będącej przedmiotem groźby, przemocy lub nadużycia władzy.

Osoby małoletnie mogą być wykorzystywane seksualnie zarówno przez osoby dorosłe, jak i przez inne osoby małoletnie, które — ze względu na swój wiek lub poziom rozwoju — znajdują się wobec ofiary w pozycji odpowiedzialności, zaufania lub władzy.

2.2.2 Warunki uznania czynu za nadużycie seksualne

Aby można było mówić o nadużyciu seksualnym, konieczne jest działanie umyślne oraz występowanie jednego lub kilku z następujących elementów:

- a) zaangażowanie drugiej osoby na poziomie fizyczno-genitalnym oraz uczuciowo-emocjonalnym w sposób wyraźnie lub pośrednio zagrażający bądź przemocowy, świadomy i noszący znamiona perwersji;
- b) wykorzystywanie przez sprawcę swojej roli, prestiżu lub pozycji władzy wobec osoby doświadczającej nadużycia;
- c) wykorzystywanie osoby pokrzywdzonej poprzez włączanie jej w akty genitalno-seksualne, w których jest ona traktowana jako przedmiot służący zaspokojeniu potrzeb lub żądań sprawcy i stopniowo sprowadzana do jego własności

2.2.3 Formy nadużycia seksualnego

Formy nadużycia seksualnego dzielą się zasadniczo na dwa rodzaje:

- a) Działania bez kontaktu fizycznego
 - I. wypowiedzi zawierające aluzje seksualne stanowiące dla osoby, której dotyczą rzeczywiste molestowanie lub prowokacje werbalne;
 - II. udostępnianie materiałów pornograficznych (obrazów, tekstów itp.);
 - III. zachowania o charakterze prowokacji seksualnej, takie jak ekshibicjonizm, fetyszym, podglądactwo;
 - IV. zmuszanie do rozbierania się, odsłaniania ciała lub przyjmowania pozycji o charakterze prowokującym seksualnie, a następnie ewentualne rejestrowanie takiego materiału oraz jego wykorzystywanie i/lub rozpowszechnianie w mediach społecznościowych;
 - V. rozmowy telefoniczne, wiadomości lub obrazy o treści seksualnie dwuznacznej i/lub nieprzyzwoitej;
 - VI. nakłanianie do prezentowania się w sposób pornograficzny lub do uczestniczenia w rzeczywistych bądź symulowanych występach pornograficznych;
 - VII. nabywanie, przechowywanie, prezentowanie lub rozpowszechnianie — w jakikolwiek sposób — pornograficznych wizerunków osób małoletnich lub osób o ograniczonej zdolności rozeznania;
 - VIII. sprzyjanie i/lub podejmowanie działań mających na celu promowanie prostytucji nieletnich (przekazywanie informacji, nawiązywanie kontaktów itp.);
 - IX. grooming, czyli forma uwodzenia lub nakłaniania osoby — w bezpośrednim kontakcie lub za pośrednictwem Internetu — polegająca na stosowaniu przez

sprawcę strategii manipulacyjnych (budowaniu relacji zaufania lub więzi emocjonalnej) z zamiarem wykorzystania jej seksualnie.

b) Działania z kontaktem fizycznym

- I. działania z kontaktem seksualnym: różnego rodzaju umyślne dotykanie części intymnych lub nieintymnych, stref erogennych, piersi, wewnętrznej strony ud, narządów płciowych;
- II. działania penetracyjne — wszelkie próby lub dokonane akty penetracji pochwowej lub analnej prąciem, palcami lub przedmiotami, a także wszelkie kontakty między ustami a narządami płciowymi.

2.3 Nadużycie władzy podczas wykonywania urzędu/zadania

Kiedy mówimy o władzy, mamy na myśli relację, która zakłada wykonywanie władzy prawowitej. Taka władza w Kościele jest pojmowana jako służba, co jest często podkreślane przez Magisterium (LG 18).

W Dziele Maryi, zgodnie z prawem kanonicznym i Statutami Generalnymi, każdy odpowiedzialny służy jedności oraz wykonuje swoje zadanie i sprawuje posługę władzy zgodnie z postanowieniami Statutów Generalnych i regulaminów.

Dzieło Maryi jest prywatnym stowarzyszeniem wiernych, a jego podstawą nie jest przynależność o charakterze formalnego członkostwa, lecz Pakt — wspólne zobowiązanie oparte na Ewangelii, z którego samo Dzieło się zrodziło¹. Dlatego w szczególności do odpowiedzialnych należy troska o tworzenie warunków, aby możliwa była obecność Jezusa we wspólnocie. Celem Paktu, który stanowi fundament życia Dzieła Maryi, jest bowiem obecność „Jezusa we wspólnocie”.

Definicja

Wychodząc naprzeciw językowi powszechnie używanemu, można mówić o nadużyciu władzy podczas wykonywania urzędu (funkcji)/zadania.

„Urząd/(funkcja)” oznacza każde zadanie ustanowione w sposób stały w celu realizacji celu duchowego (por. kan. 145). Każdy urząd (funkcja)/zadanie zakłada zespół praw i obowiązków wyznaczających granice, w których dana osoba powinna wykonywać otrzymaną władzę; nadużycie występuje zatem za każdym razem, gdy osoba działa wbrew przepisom prawa oraz postanowieniom statutów i regulaminów, poza zakresem przyznanej jej władzy i poza kompetencjami związanymi z pełnionym urzędem (funkcją).

¹ Por. strona tytułowa Statutów Generalnych „Premessa di ogni altra regola”:

„Wzajemna i trwała miłość, która umożliwia jedność i przynosi obecność Jezusa we wspólnocie, stanowi dla osób należących do Dzieła Maryi podstawą ich życia w każdym jego aspekcie: jest normą norm, fundamentem każdej reguły”.

Nadużycie władzy podlega sankcjom zarówno w przypadku działania umyślnego, jak i nieumyślnego².

Aby można było mówić o nadużyciu władzy, konieczne jest występowanie jednego lub kilku z następujących elementów:

- a) sprawowanie władzy w sposób dysfunkcyjny — nadużycie popełnione w trakcie wykonywania własnej funkcji, ze względu na opresyjny sposób jej sprawowania albo przekroczenie jej zakresu;
- b) przymus psychologiczny lub wywieranie wpływu zdolnego oddziaływać na nawyki życiowe lub równowagę psychofizyczną osoby;
- c) powtarzalność zachowania.

Przykładowe przejawy (niewyczerpujące)

- a) narzucanie własnego sposobu myślenia, niedopuszczającego odmiennych opinii, oraz przyjmowanie zniewalającego pojmowania posłuszeństwa, do którego należy się bezwzględnie dostosować;
- b) okazywanie przychylności (prezenty, powierzenie funkcji itp.) wobec tych, którzy podzielają sposób myślenia przełożonego, a z drugiej strony deprecjonowanie i krytykowanie tych, którzy nie podporządkowują się „jedynemu słusznemu pogładowi”, aż do stałego upominania lub wręcz dyskryminacji;
- c) roszczenie sobie prawa do przemawiania w imieniu Boga, połączone z naruszaniem prywatności osoby;
- d) sprowadzanie osoby do postawy uległości, aż do zmuszania jej do wspierania i bronięcia sprawcy nadużycia;
- e) nadmierne wymagania przy wykonywaniu powierzonych zadań pod względem obciążenia pracą, z naruszeniem godności osoby;
- f) przymuszanie osoby do dokonywania czynności rozporządzających swoim majątkiem poza przypadkami przewidzianymi w regulaminach;
- g) izolowanie osoby pokrzywdzonej od osób innych niż odpowiedzialny — tendencja do zniechęcania, a nawet zakazywania komunikacji horyzontalnej między braćmi i siostrami, w celu utrzymania wyłącznie komunikacji wertykalnej z wyższą władzą.

² Pojęcie winy nieumyślnej

Zachowanie jest nieumyślne lub niezgodne z zamiarem, gdy skutek — nawet jeśli był przewidywany — nie był zamierzony przez sprawcę i następuje na skutek niedbalstwa, lekkomyślności lub braku należytej fachowości, bądź też w wyniku naruszenia regulaminów, poleceń i przepisów.

Przez niedbalstwo rozumie się naruszenie ogólnego obowiązku staranności, rzetelności i przejrzystości wobec innych.

Przez lekkomyślność rozumie się zachowanie sprzeczne z ogólnymi zasadami postępowania i zdrowego rozsądku, które naraża sprawcę i inne osoby na niebezpieczeństwo.

Przez brak należytej fachowości rozumie się brak wiedzy technicznej lub brak doświadczenia zawodowego.

Pojęcie winy umyślnej:

Zachowanie jest umyślne, gdy zdarzenie szkodliwe lub niebezpieczne, stanowiące rezultat działania lub zaniechania, jest przez sprawcę zamierzone i przewidywane jako skutek jego działania lub zaniechania.

2.4 Nadużycie sumienia

Definicja

Nadużycie sumienia jest rodzajem nadużycia, które narusza sumienie jako miejsce wolnego osądu oraz jako przestrzeń spotkania osoby z Bogiem i z samym sobą. Dochodzi do niego wtedy, gdy sumienie zostaje kontrolowane, manipulowane lub zastąpione, a osoba wierzy, że działa w sposób wolny i właściwy, podczas gdy w rzeczywistości postępuje zgodnie z interesami i wskazaniami manipulatora.

Dokonuje się ono w sferze wewnętrznej, przede wszystkim w relacji asymetrycznej, w której jedna osoba dobrowolnie otwiera swoje sumienie przed drugą. Relacja staje się nadużyciem wówczas, gdy otwartość i zaufanie osoby zostają wykorzystane przez sprawcę, aby zająć miejsce jej sumienia i narzucić jej określone wskazania, niekiedy również poprzez nadużycie funkcji, jaką przyznaje mu rola odpowiedzialnego, formatora, spowiednika lub towarzysza duchowego.

Poważny charakter tego rodzaju nadużycia polega na tym, że sumienie jest miejscem, w którym osoba wchodzi w relację z Bogiem. Jest ono poważne także dlatego, że ma miejsce w kontekście towarzyszenia duchowego lub spowiedzi, gdzie osoba towarzysząca lub spowiadająca działa w ramach mediacji kościelnej, której misją jest pomoc drugiemu człowiekowi; a ponadto dlatego, że powoduje szkody w integralności fizycznej i/lub psychicznej osoby, jak również podważa wiarygodność szafarzy lub osób towarzyszących, gdyż dochodzi do poważnego wypaczenia ich właściwej roli.

Nadużycie sumienia podlega sankcjom zarówno wtedy, gdy zostało popełnione umyślnie, jak i wtedy, gdy zostało popełnione nieumyślnie.

Aby można było mówić o nadużyciu sumienia, konieczna jest obecność jednego lub kilku z następujących elementów:

- a) dominacja nad sumieniem lub manipulowanie nim, zdolne wywołać u drugiej osoby poczucie winy albo wpływać na jej decyzje, aż do doprowadzenia do zależności psychicznej;
- b) zamierzony zamiar zdominowania zdolności osądu osoby;
- c) doprowadzenie u osoby pokrzywdzonej do utraty zdolności samodzielnego osądu i podejmowania decyzji;
- d) powtarzalność zachowania.

Przykładowe, niewyczerpujące przejawy nadużycia sumienia:

- a) sumienie osoby nie może już pełnić swojej funkcji, ponieważ sprawca je zastąpił lub wpłynął na lub wpłynął na jego osąd;
- b) nadużycie może współistnieć z nadużyciem emocjonalnym, prowadząc do relacji wyłączności i wzajemnej zależności. Zamiast pomagać osobie w korzystaniu z jej wolności, przyzwyczajają się ją do uległości, tak że zamiast wzrastać, cofa się w rozwoju, a przede wszystkim ulega zniekształceniu jej relacja z Bogiem;
- c) nadużycie może doprowadzić do wpływania na decyzje o fundamentalnym znaczeniu dla osoby: dotyczące jej stanu życia, najistotniejszych relacji, decyzji związanych z pracą lub drogą kształcenia.

2.5 Nadużycie duchowe

Definicja

Nadużycie duchowe³ jest formą manipulacji w relacji, niemal zawsze występującą w relacji asymetrycznej lub w sytuacjach towarzyszenia duchowego, odwołującą się do treści o charakterze religijno-duchowym, która zmierza do dominowania lub kontrolowania, naruszając wewnętrzną wolność osoby. W konsekwencji stopniowo wpływa ono na jej osobistą relację z Bogiem lub ją narusza, zniekształca i szkodzi jej życiu wiary oraz — szerzej — jej relacji z własnym światem wartości i przekonań, a także może doprowadzić do naruszenia jej zdolności do samostanowienia w życiu.

Nadużycie duchowe podlega sankcjom zarówno wtedy, gdy zostało popełnione umyślnie, jak i wtedy, gdy zostało popełnione nieumyślnie.

Aby można było mówić o nadużyciu duchowym, konieczna jest obecność jednego lub kilku z następujących elementów:

- a) kierowanie i towarzyszenie w sposób polegający na stawianiu siebie w roli głosu Boga, w celu kontrolowania lub dominowania nad jedną lub wieloma osobami;
- b) zniekształcone używanie języka religijnego, prowadzące do niejednoznacznego postrzegania rzeczywistości oraz do usprawiedliwiania zła poprzez posługiwanie się takimi pojęciami jak „poświęcenie”, „dar z siebie”, „ofiara”, „wspólnota”, „misja”, „wola Boża” itp.;
- c) powtarzalność zachowania.

Przykładowe, niewyczerpujące przejawy nadużycia duchowego:

- a) posługiwanie się Pismem Świętym i imieniem Boga, odwoływanie się do woli Bożej oraz do własnej pozycji w celu przymuszania, kontrolowania i manipulowania inną osobą, niekiedy z groźbą konsekwencji duchowych; sprawca powołuje się przy tym na osobiste „powołanie Boże”, które rzekomo uprawnia go do takiego działania;
- b) żądanie posłuszeństwa przez sprawcę, który uważa się za wyłączny i niezbędny „punkt odniesienia” na drodze duchowej osoby mu powierzonej;
- c) narzucanie tajemnicy i milczenia w odniesieniu do zachowań sprawcy nadużycia;
- d) niedopuszczanie pytań ani sprzeciwu, czyniące osobę niezdolną do podejmowania decyzji oraz ograniczające jej proces decyzyjny.

³ Dnia 22 listopada 2024 r. Dykasteria Stolicy Apostolskiej ds. Tekstów Prawnych, na wniosek Dykasterii Nauki Wiary, powołała komisję roboczą w celu oceny, czy i w jaki sposób włączyć przestępstwo nadużycia duchowego do Kodeksu Prawa Kanonicznego.

2.6 Przemoc rówieśnicza, nękanie (bullying)

Przemoc rówieśnicza jest zachowaniem agresywnym, niewłaściwym i powtarzającym się wobec jednej osoby lub grupy, która zostaje wybrana jako cel, i przejawia się w działaniach mających na celu zastraszenie, wykluczenie, upokorzenie lub izolowanie ofiary.

Powtarzająca się przemoc rówieśnicza ma zazwyczaj istotny wymiar emocjonalny, w którym oczekiwanie i lęk przed stanieniem się ofiarą poważnie wpływają na zachowanie oraz dobrostan osoby, która jej doświadcza.

Agresja może mieć charakter werbalny, fizyczny, psychologiczny lub seksualny.

Przemoc rówieśnicza może być realizowana także za pośrednictwem sieci społecznościowych. Cyberprzemoc ma cechy bardzo zbliżone do przemocy rówieśniczej, jednak agresja dokonuje się poprzez internet, media społecznościowe, czaty, fora internetowe itp. Konsekwencje tego rodzaju przemocy są często poważniejsze niż skutki przemocy rówieśniczej, ponieważ sprawca pozostaje anonimowy, agresja bardzo szybko rozprzestrzenia się w sieci, a każdy komunikat na nowo przywołuje u ofiary doświadczenie aktu przemocy, sprawiając, że czuje się ona coraz bardziej podatna na zranienie.

2.7 Sexting

Sexting polega na rozpowszechnianiu obrazów lub nagrań wideo o treści seksualnej z wykorzystaniem sieci teleinformatycznej lub telefonu komórkowego.

2.8 Stalking

Stalking, czyli syndrom natrętnego prześladowcy, stanowi zespół uporczywych, obsesyjnych i powtarzających się działań wobec danej osoby, takich jak nękanie, wielokrotne wiadomości i telefony, śledzenie itp. Sprawca stwarza warunki mające na celu „zmuszenie” ofiary do nawiązania z nim relacji.

Sytuacja ta prowadzi do powstania relacji wymuszonej, manipulowanej przez prześladowcę, wywołując u ofiary stan podatności na zranienie, lęku i niepokoju, który ją paraliżuje i w znacznym stopniu wpływa na jej codzienne życie.

3. Organy zaangażowane w zarządzanie przypadkami nadużyć

3.1 Służby wysłuchania i przyjęcia w zakresie ochrony osoby

- a) Osoby, które uważają, że doznały nadużycia w ramach Ruchu Focolari, mogą zwrócić się do służby wysłuchania i przyjęcia ustanowionej na terytorium, na którym mieszkają, lub do innej służby wysłuchania i przyjęcia spośród tych wskazanych i opisanych w „Wytycznych dotyczących służby wysłuchania i przyjęcia w zakresie ochrony osoby”, zawartych w odrębnym dokumencie opublikowanym na stronie internetowej Ruchu Focolari równocześnie z niniejszą Procedurą.

- b) Zadaniem służb wysłuchania i przyjęcia jest wysłuchanie osoby, przyjęcie jej zgłoszenia oraz omówienie z nią zgłaszanych obaw.
- c) Po zakończeniu rozmów — orientacyjnie przewidzianych w liczbie od jednego do trzech spotkań — osoba, która uważa się za pokrzywdzoną, decyduje, jak dalej postępować. W szczególności może:
 - I. uznać sprawę za zakończoną, bez potrzeby podejmowania dalszych działań;
 - II. zwrócić się do właściwej komisji o przeprowadzenie ustaleń dotyczących faktów, z poszanowaniem zasad określonych w art. 4.1 niniejszej Procedury; w takim przypadku osoba przyjmująca zgłoszenie przekaze wszystkie niezbędne informacje dotyczące obowiązujących procedur, tak aby osoba zgłaszająca mogła jasno poznać przebieg postępowania wewnętrznego;
 - III. wnieść zawiadomienie do organu wymiaru sprawiedliwości, jeżeli uzna, że doznane zachowania mogą podlegać odpowiedzialności karnej.
- d) Zgłoszenie do właściwej komisji oraz zawiadomienie władz państwowych lub kościelnych mogą zostać złożone jednocześnie; w takim przypadku postępowanie wewnętrzne zostaje zawieszone zgodnie z art. 6 niniejszej Procedury do czasu wydania ostatecznego rozstrzygnięcia.
- e) Domniemana ofiara może złożyć swoje zgłoszenie bezpośrednio do Niezależnej Komisji Centralnej albo do niezależnej komisji strefowej lub krajowej, zgodnie z zasadami kompetencji określonymi w niniejszej Procedurze, bez konieczności zwracania się do służby wysłuchania i przyjęcia.

3.2 Niezależna Komisja Centralna

3.2.1 Skład i organizacja

- a) Niezależna Komisja Centralna jest zorganizowana w następujący sposób:
 - I. sekcja ds. ustalania i oceny faktów, złożona z co najmniej dziewięciu członków i podzielona na dwie podkomisje — jedną właściwą w sprawach nadużyć seksualnych oraz drugą zajmującą się pozostałymi rodzajami nadużyć — a także koordynatora;
 - II. zespół składający się z co najmniej dwóch członków, przeznaczony do udzielania wsparcia domniemanej osobie pokrzywdzonej;
 - III. sekretarz.
- b) Członkowie sekcji ds. ustalania i oceny faktów, zgodnie z regulaminem Komisji, ustalają wewnętrznie, kto pełni funkcję koordynatora oraz kto wchodzi w skład poszczególnych podkomisji, i przekazują tę informację Prezydent Ruchu Focolari.
- c) Sekretarz Niezależnej Komisji Centralnej może być osobą spoza Ruchu Focolari lub jego członkiem, pod warunkiem że nie pełni funkcji w organach władzy ani nie należy do centralnych lub lokalnych organów zarządzających oraz nie sprawuje funkcji reprezentacyjnych Ruchu Focolari na żadnym poziomie.

3.2.2 Powołanie członków

- a) Członkowie sekcji ds. ustalania i oceny faktów posiadają kompetencje i doświadczenie zawodowe w niektórych z następujących dziedzin: prawo, medycyna/psychiatria, psychoterapia, pedagogika/formacja. Pochodzą z różnych krajów i posiadają szczególne kompetencje w zakresie przeciwdziałania nadużyciom.
- b) Członkowie zespołu ds. wsparcia domniemanej osoby pokrzywdzonej są profesjonalistami w zakresie wysłuchania w sprawach nadużyć.
- c) Sekretarz odpowiada za prowadzenie spraw sekretariatu. Uczestniczy w posiedzeniach bez prawa głosu. Komisja może powoływać innych współpracowników, zgodnie z potrzebami.
- d) Członkami Komisji nie mogą być osoby należące do Ruchu Focolari, które pełnią funkcje w organach władzy lub należą do centralnych bądź lokalnych organów zarządzających, ani osoby sprawujące funkcje reprezentacyjne Ruchu Focolari na jakimkolwiek poziomie⁴. Zakaz ten nie dotyczy członków Zgromadzenia Generalnego, które jest organem tymczasowym, pod warunkiem że nie pełnią oni innych funkcji władzy.
- e) Członkowie Komisji mogą być zarówno osobami spoza Ruchu Focolari, jak i członkami Ruchu Focolari, którzy nie znajdują się w sytuacji niezgodności. Liczba członków zewnętrznych musi być większa niż liczba członków Ruchu Focolari.
- f) Wszyscy członkowie wskazani w art. 3.2.1.a są powoływani przez Prezydenta Ruchu Focolari, z zapewnieniem — w miarę możliwości — równowagi płci w składzie Komisji. Przy powołaniu Prezydent wskazuje, czy dana osoba zostaje przeznaczona do sekcji ds. ustalania i oceny faktów, do zespołu ds. wsparcia domniemanej osoby pokrzywdzonej czy do sekretariatu.
- g) W celu oceny spełnienia wymogów niezbędnych do powołania, z wyjątkiem funkcji sekretarza, Prezydent zasięga opinii trzech ekspertów: członka Biura Prawnego Ruchu Focolari, członka Organu Nadzoru⁵ oraz członka Niezależnej Komisji Centralnej. Eksperti wypowiadają się zarówno co do spełnienia wymaganych kryteriów, jak i ewentualnych przyczyn niezgodności po stronie kandydatów.
- h) Powołani członkowie są zobowiązani do zachowania poufności wszelkich danych, o których dowiedzą się w związku z wykonywaniem powierzonego zadania. Obowiązek ten obowiązuje również po zakończeniu mandatu.
- i) Powołanie następuje na okres trzech lat i może zostać odnowione nie więcej niż dwa razy z rzędu. Mandat może zostać odwołany przez Prezydenta Ruchu Focolari w każdym czasie z ważnych powodów.

⁴ Zgodnie ze Statutami Generalnymi Dzieła Maryi „Organami najwyższej władzy Ruchu Focolari są: Zgromadzenie Generalne, Centrum Dzieła oraz Rada Generalna” (art. 10). Organami władzy peryferyjnej są: delegaci strefy (art. 117), Rady strefy (art. 123), odpowiedzialni strefki (art. 126).

Przez reprezentację rozumie się delegację do reprezentowania Ruchu Focolari na jakimkolwiek poziomie.

⁵ Por. art. 3.4

3.2.3 Działalność Komisji

- a) Działalność Komisji jest regulowana przez regulamin wewnętrzny sporządzany oraz okresowo poddawany przeglądowi i aktualizacji przez samą Komisję, po zasięgnięciu opinii Organu Nadzoru, i publikowany na stronie internetowej Ruchu Focolari. Regulaminy komisji strefowych i krajowych są przyjmowane przez nie z poszanowaniem regulaminu Niezależnej Komisji Centralnej.
- b) Komisja jest autonomiczna i niezależna od wszelkich organów władzy Ruchu Focolari oraz podlega wyłącznie kontroli zgodności z niniejszą Procedurą i regulaminem wewnętrznym, sprawowanej przez Organ Nadzoru.
- c) Niezależna Komisja Centralna pełni następujące funkcje:
 - I. przyjmuje zgłoszenia dotyczące nadużyć, uzyskane w jakikolwiek sposób, oraz prowadzi postępowania w sprawach należących do jej właściwości zgodnie z art. 5 niniejszej Procedury;
 - II. dokonuje zgłoszeń właściwym władzom kościelnym i/lub państwowym w sprawach należących do jej kompetencji, uprzednio informując delegatów strefy⁶, na której terenie miały miejsce dane zdarzenia;
 - III. korzysta — jeżeli uzna to za konieczne — z pomocy specjalistów zewnętrznych, każdorazowo powoływanych w tym celu;
 - IV. w razie potrzeby, z własnej inicjatywy lub na wniosek komisji strefowych bądź krajowych, wspiera ich działania, udzielając stosownych wskazań i wytycznych, z uwzględnieniem wrażliwości kulturowej danego miejsca, w celu zapewnienia jednolitych kryteriów postępowania na całym świecie;
 - V. sporządza corocznie sprawozdanie z działalności prowadzonej zarówno przez Niezależną Komisję Centralną, jak i przez niezależne komisje strefowe⁷ i krajowe, przekazując jego kopię Prezydent, Wiceprezydentowi oraz Organowi Nadzoru.
- d) Zespół ds. wsparcia domniemanej osoby pokrzywdzonej wspiera ją od momentu zgłoszenia i towarzyszy jej przez cały czas trwania postępowania.
- e) Zespół ten, choć stanowi integralną część Komisji, ze względu na swoją szczególną funkcję nie bierze udziału w prowadzeniu dochodzenia ani w ocenie zgłoszenia.
- f) Podobnie podkomisje odpowiedzialne za prowadzenie postępowań wyjaśniających nie ingerują w działalność zespołu ds. wsparcia; każda z tych struktur zachowuje autonomię i niezależność, współpracując w celu przyjęcia najlepszych rozwiązań w interesie domniemanej osoby pokrzywdzonej.
- g) Z Niezależną Komisją Centralną można się skontaktować pod adresem e-mail wskazanym na międzynarodowej stronie internetowej Ruchu Focolari.

⁶ Przez „strefę” rozumie się regionalny podział organizacyjny Ruchu Focolari. Strefa może obejmować część kraju, jeden kraj lub kilka krajów. W obrębie strefy „strefki” i terytoria stanowią dalsze podziały organizacyjne i geograficzne Ruchu (por. Statuty Generalne, art. 115).

⁷ Por. art. 3.3

3.3 Niezależne Komisje Strefowe i Krajowe

- a) W każdej strefie może zostać powołana niezależna komisja strefowa, jeżeli delegaci strefy uznają to za możliwe. Delegaci strefy, uwzględniając lokalną sytuację Ruchu Focolari, oceniają, w których krajach możliwe jest powołanie niezależnej komisji krajowej.

Niezależne komisje strefowe i krajowe składają się z co najmniej trzech członków, w tym koordynatora — najlepiej spoza Ruchu Focolari — powoływanych przez delegatów strefy spośród osób posiadających wymagane kompetencje, zgodnie z kryteriami przewidzianymi dla członków Niezależnej Komisji Centralnej, i są wspierane przez profesjonalistę w zakresie wysłuchania.

Mandat trwa trzy lata i może być odnowiony nie więcej niż dwa razy z rzędu.

Delegaci strefy przekazują informacje o powołaniu niezależnych komisji strefowych i krajowych Niezależnej Komisji Centralnej.

- b) Komisje strefowe i krajowe działają zgodnie z niniejszą Procedurą oraz własnym regulaminem i wykonują funkcje przysługujące Niezależnej Komisji Centralnej w granicach ich właściwości terytorialnej i podmiotowej określonej w art. 5 niniejszej Procedury, z odpowiednimi dostosowaniami do struktur zarządzania w strefach.

Działają w porozumieniu oraz w klimacie stałego dialogu i współpracy z Niezależną Komisją Centralną.

W tym celu przekazują Niezależnej Komisji Centralnej oraz Organowi Nadzoru każdą otrzymaną sprawę niezwłocznie po jej otrzymaniu, a także końcowe sprawozdanie z przebiegu procedury.

- c) Do komisji strefowych i krajowych stosuje się przepisy proceduralne przewidziane w pkt 6 niniejszej Procedury.
- d) Do dnia 31 grudnia każdego roku niezależne komisje strefowe i krajowe przekazują Niezależnej Komisji Centralnej oraz delegatom strefy sprawozdanie z prowadzonej działalności.

3.4 Organ Nadzoru

3.4.1 Skład

Organ Nadzoru tworzą:

- I. co najmniej pięciu członków;
- II. sekretarz.

Członkowie ustalają spośród siebie — zgodnie z regulaminem wewnętrznym Organu Nadzoru — kto pełni funkcję koordynatora.

3.4.2 Powołanie członków

- a) Członkowie Organu Nadzoru są osobami spoza Ruchu Focolari, o potwierdzonej uczciwości moralnej, kompetencjach i doświadczeniu w dziedzinach takich jak: prawo, medycyna/psychiatria, psychoterapia, pedagogika/formacja. Pochodzą z różnych krajów.

- b) Sekretarz Organu Nadzoru jest powoływany przez Prezydent. Może być zarówno osobą spoza Ruchu Focolari, jak i jego członkiem, pod warunkiem że nie pełni funkcji w organach władzy ani nie należy do centralnych lub lokalnych organów zarządzających, ani nie sprawuje funkcji reprezentacyjnych Ruchu na jakimkolwiek poziomie.
- c) Sekretarz odpowiada za prowadzenie spraw sekretariatu i uczestniczy w posiedzeniach bez prawa głosu. Organ Nadzoru może powoływać innych współpracowników zgodnie z potrzebami.
- d) Członkowie są powoływani przez Prezydent Ruchu Focolari, z zapewnieniem — w miarę możliwości — równowagi płci.
- e) Dla oceny spełnienia wymogów niezbędnych do powołania, z wyjątkiem funkcji sekretarza, Prezydent zasięgnie opinii trzech ekspertów: jednego członka Biura Prawnego Ruchu, jednego członka Organu Nadzoru oraz jednego członka Niezależnej Komisji Centralnej. Wspomniani eksperci wypowiedzą się zarówno co do spełnienia wymaganych wymogów, jak i co do ewentualnych przyczyn niezgodności (niekompatybilności) po stronie kandydatów.
- f) Członkowie są zobowiązani do zachowania poufności wszelkich danych uzyskanych w związku z wykonywaniem powierzonego zadania. Obowiązek zachowania poufności pozostaje w mocy także po zakończeniu mandatu.
- g) Mandat trwa trzy lata i może zostać odnowiony nie więcej niż dwa razy z rzędu. Może zostać odwołany przez Prezydent Ruchu Focolari w każdym czasie z ważnych powodów.

3.4.3 Działalność Organu Nadzoru

- a) Działalność i rola Organu Nadzoru są regulowane przez wewnętrzny regulamin, opracowany i zatwierdzony przez sam Organ oraz opublikowany na stronie internetowej Ruchu Focolari.
- b) Organ Nadzoru:
 - I. Sprawdza prawidłowe stosowanie procedur przez Niezależną Komisję Centralną oraz niezależne komisje strefowe i krajowe, nie wchodząc w meritum ocen dotyczących poszczególnych spraw. W tym celu otrzymuje od Niezależnej Komisji Centralnej oraz od niezależnych komisji strefowych i krajowych każde zgłoszenie w terminie 15 dni od jego otrzymania, a także końcowe sprawozdanie z przebiegu danej procedury. Organ Nadzoru może w każdym czasie zażądać informacji o stanie toczących się postępowań.
 - II. Sprawdza prawidłowe stosowanie procedury przez gałęzie przy nakładaniu sankcji. W tym celu otrzymuje od gałęzi informację o zakończeniu postępowania dyscyplinarnego lub występuje o jej przekazanie.
 - III. Ocenia i wyraża opinię w sprawie skarg wniesionych przez każdą osobę posiadającą uzasadniony interes w odniesieniu do działalności Niezależnej Komisji Centralnej, niezależnych komisji strefowych i krajowych oraz gałęzi, w zakresie przebiegu procedury.
 - IV. Jeżeli stwierdzi naruszenie jednego lub więcej etapów procedury, wzywa właściwy organ do wykonania pominiętej czynności albo do ponownego przeprowadzenia czynności wadliwej lub nieprawidłowo wykonanej, a w konsekwencji również wszystkich kolejnych czynności — w terminie 30 dni.

- V. Nadzoruje politykę w zakresie zapobiegania nadużyciom prowadzoną przez Ruch Focolari, kierując do niego — w razie potrzeby — stosowne rekomendacje.
 - VI. Sporządza corocznie sprawozdanie z prowadzonej działalności, które przekazuje Prezydent Ruchu Focolari, Wiceprezydentowi oraz Niezależnej Komisji Centralnej i publikuje na stronie internetowej Ruchu Focolari.
- c) Każdą skargę można skierować do Organu Nadzoru na adres e-mail wskazany na międzynarodowej stronie internetowej Ruchu Focolari.

4. Zarządzanie zgłoszeniami o nadużyciu

4.1 Zgłoszenia dotyczące nadużyć seksualnych wobec małoletnich lub dorosłych znajdujących się w sytuacji bezradności bądź innych nadużyć stanowiących przestępstwo

Aby ustalić, czy zachodzi czyn stanowiący przestępstwo, należy odnieść się do przepisów prawa państwowego kraju, w którym miały miejsce zdarzenia, lub — jeżeli mają zastosowanie — do prawa kanonicznego.

- a) Każdy w Ruchu Focolari kto otrzyma spontaniczne zwierzenie od osoby deklarującej, że jest ofiarą nadużyć seksualnych lub innych czynów stanowiących przestępstwo, jest zobowiązany:
- I. wysłuchać jej uważnie, ze szczególną troską w przypadku osoby małoletniej⁸, bez zadawania pytań sugerujących oraz bez wywierania jakiegokolwiek presji, pozwalając jej opowiedzieć o tym, czego osobiście doświadczyła;
 - II. zachować możliwie największy spokój i naturalność oraz pamiętać, że osoba zdecydowała się opowiedzieć o domniemanym nadużyciu wyłącznie z powodu zaufania, jakim obdarzyła rozmówcę;
 - III. w przypadku osoby małoletniej— zachęcić ją do poinformowania o zdarzeniu rodziców lub opiekunów prawnych, chyba że zgłoszenie dotyczy jednego z rodziców lub opiekuna albo że takie poinformowanie mogłoby narazić ją na dalsze ryzyko;
 - IV. zachęcić osobę — a w przypadku osoby małoletniej jej rodziców lub opiekunów prawnych — do niezwłocznego zwrócenia się do właściwej komisji prowadzącej daną sprawę, zgodnie z zasadami właściwości określonymi w art. 5 niniejszej Procedury, a także do skierowania sprawy do właściwego organu wymiaru sprawiedliwości.

⁸ Przez „małoletniego” rozumie się każdą osobę, która nie ukończyła osiemnastego roku życia. Z małoletnim zrównana jest osoba, która zwyczajowo ma niepełne używanie rozumu (por. motu proprio Sacramentorum sanctitatis tutela, 30 kwietnia 2001 r., art. 6 § 1, 1°).

- b) Każdy członek Ruchu Focolari, który zna fakty lub posiada — bezpośrednio bądź pośrednio (od innych osób)— informacje o możliwym nadużyciu, ma bezwzględny obowiązek zachowania poufności oraz przekazania informacji do komisji właściwej do prowadzenia danej sprawy, zgodnie z zasadami właściwości określonymi w art. 5 niniejszej Procedury.

Nawet jeżeli domniemana osoba pokrzywdzona nie zamierza dokonać zgłoszenia i chce pozostać anonimowa, zgłoszenie powinno zostać dokonane z zachowaniem jej anonimowości, to znaczy bez ujawniania jej tożsamości ani tożsamości innych ewentualnie zaangażowanych osób, z wyjątkiem osoby, której zarzuca się czyn, oraz z pełnym poszanowaniem obowiązku poufności.

- c) Członek Ruchu Focolari, który otrzymuje zwierzenie, w żadnym wypadku nie może prowadzić osobistych dochodzeń, lecz powinien niezwłocznie przekazać zgłoszenie zgodnie z niniejszą Procedurą. Naruszenie tego obowiązku pociąga za sobą odpowiedzialność.
- d) Zawsze pozostaje w mocy obowiązek — jeżeli przewidują go przepisy krajowe — lub uprawnienie każdego członka Ruchu Focolari do samodzielnego złożenia zawiadomienia do właściwego organu wymiaru sprawiedliwości albo do Ordynariusza miejsca, w którym miało miejsce zdarzenie.
- e) Jeżeli informacja o domniemanym nadużyciu stanowiącym przestępstwo trafi do służby wysłuchania i przyjęcia, osoby odpowiedzialne są zobowiązane:
- I. sporządzić na piśmie — za zgodą osoby zgłaszającej lub w formie anonimowej — możliwie najdokładniejszy zapis tego, co zostało powiedziane, zachowując w miarę możliwości użyte sformułowania;
 - II. wyjaśnić — w przypadku nadużycia wobec osoby małoletniej lub osoby w sytuacji bezradności⁹ — obojgu rodzicom lub opiekunom prawnym procedurę zgłoszenia lub zawiadomienia właściwych organów, chyba że zgłoszenie dotyczy jednego z rodziców lub opiekuna albo że takie poinformowanie mogłoby narazić osobę na dalsze ryzyko;
 - III. jeżeli domniemana ofiara zamierza dokonać zgłoszenia, należy zachęcić ją do zwrócenia się do komisji właściwej do prowadzenia danej sprawy, zgodnie z zasadami określającymi zakres kompetencji danego organu, o których mowa w następnym art. 5, a także do właściwego organu wymiaru sprawiedliwości.
 - IV. jeżeli domniemana osoba pokrzywdzona nie zamierza złożyć zgłoszenia do właściwej komisji ani do organu wymiaru sprawiedliwości, a mimo to ujawniono, że zachodzi przestępstwo, osoby odpowiedzialne za służbę wysłuchania i przyjęcia przekażą zgłoszenie właściwej komisji bez wskazywania nazwiska osoby zgłaszającej.
- f) Jeżeli zgłoszenie wpłynie bezpośrednio do niezależnej komisji strefowej lub krajowej, komisja ta jest zobowiązana do:

⁹ Przez „osobę w sytuacji bezradności” rozumie się każdą osobę znajdującą się w stanie choroby, niepełnosprawności fizycznej lub psychicznej albo pozbawienia wolności osobistej, który w rzeczywistości — nawet okazjonalnie — ogranicza jej zdolność rozumienia lub podejmowania decyzji albo w jakikolwiek sposób zmniejsza jej zdolność do przeciwstawienia się doznawanej krzywdzie (por. Vos estis lux mundi, 25 marca 2023 r., art. 1, § 2, b)).

- I. upewnienia się, że posiada na piśmie wszystkie dane dotyczące zgłoszonego zdarzenia, w szczególności: imię i nazwisko domniemanej ofiary, adres, numer telefonu, miejsca i czas zdarzeń oraz imię i nazwisko domniemanego sprawcy;
- II. wskazania zgłaszającemu możliwych procedur do wszczęcia — w zależności od charakteru zgłoszonych faktów oraz tożsamości domniemanej ofiary i domniemanego sprawcy:
 - cywilnej — poprzez złożenie zawiadomienia do właściwych organów państwowych;
 - kościelnej — poprzez zgłoszenie do Ordynariusza miejsca;
 - wewnętrznej w ramach Ruchu Focolari — zgodnie z niniejszą Procedurą.
- III. poinformowania Niezależnej Komisji Centralnej o dokonanym zgłoszeniu. Jeżeli prowadzenie sprawy należy do kompetencji Niezależnej Komisji Centralnej zgodnie z art. 5 niniejszej Procedury, zgłoszenie należy jej niezwłocznie przekazać.

4.2 Zgłaszanie innych rodzajów nadużyć

Każdy, kto w Ruchu Focolari otrzyma spontaniczne zwierzenie od osoby deklarującej, że jest ofiarą nadużyć duchowych, nadużyć władzy (wynikających z pełnionej funkcji), nadużyć sumienia lub nadużyć władzy (wynikających z przewagi bądź dominującej pozycji), jest zobowiązany niezwłocznie skierować ją do jednej ze służb wysłuchania i przyjęcia, o których mowa w pkt 3.1, tam gdzie one istnieją, oraz/lub do właściwej komisji, zgodnie z zasadami określonymi w niniejszej Procedurze.

5. Kompetencje w prowadzeniu postępowań wewnętrznych

5.1 Niezależna Komisja Centralna

- a) Niezależna Komisja Centralna jest właściwa do prowadzenia procedury wewnętrznej w przypadku zgłoszeń dotyczących:
 - I. członków Rady Generalnej Ruchu Focolari;
 - II. fokolarinów i fokolarin — zarówno żyjących we wspólnocie, jak i pozostających w małżeństwie — również w całym okresie ich formacji.
- b) Niezależna Komisja Centralna posiada tę samą kompetencję — z zastrzeżeniem ograniczeń określonych w art. 6 niniejszej Procedury — także w przypadku zgłoszeń dotyczących:
 - I. kapłanów należących do sekcji fokolarinów lub do gałęzi kapłanów fokolarinów albo kapłanów wolontariuszy;
 - II. stałych diakonów diecezjalnych — zarówno fokolarinów, jak i wolontariuszy;
 - III. kapłanów, braci zakonnych (niebędących kapłanami) należących do gałęzi zakonników oraz kobiet konsekrowanych należących do gałęzi kobiet konsekrowanych;

- IV. Kapłanów, stałych diakonów, zakonników i osób konsekrowanych nienależących do Ruchu Focolari — w odniesieniu do zdarzeń, które miały miejsce podczas udziału w działalności Ruchu Focolari.
- c) Niezależna Komisja Centralna będzie ponadto koordynować działalność komisji strefowych i krajowych.

5.2 Niezależne Komisje Strefowe i Krajowe

- a) Niezależne komisje strefowe i krajowe są właściwe do prowadzenia postępowań wewnętrznych dotyczących zgłoszeń nadużyć, które miały miejsce na ich terytorium i dotyczą innych świeckich członków Ruchu Focolari (wolontariuszy, gen, gen's, młodych związanych z gałęzią zakonników i kobiet konsekrowanych, osób należących do ruchów o szerokim zasięgu, aderenti), a także świeckich nienależących do Ruchu Focolari — w odniesieniu do zdarzeń, które miały miejsce podczas udziału w działalności Ruchu Focolari.
- b) Właściwość do prowadzenia sprawy ustala się w następujący sposób:
 - I. jeżeli została powołana niezależna komisja krajowa, jest ona właściwa do prowadzenia sprawy;
 - II. jeżeli niezależna komisja krajowa nie została powołana, postępowanie prowadzi niezależna komisja strefowa — o ile została ustanowiona;
 - III. jeżeli nie została powołana ani komisja krajowa, ani strefowa, sprawę prowadzi Niezależna Komisja Centralna.

Komisje te mogą korzystać ze wsparcia specjalistów z miejsca, w którym miały miejsce zgłaszane zdarzenia, lub z miejsca, w którym przebywają osoby, które należy wysłuchać.

- c) Niezależne komisje strefowe i krajowe są zobowiązane do okresowego informowania Niezależnej Komisji Centralnej o przebiegu poszczególnych etapów postępowania oraz do bieżącego konsultowania z nią sposobu prowadzenia sprawy, tak aby zachować jednolite podejście do prowadzenia postępowań oraz do oceny odpowiedzialności.

6. Procedura wewnętrzna

6.1 Ogólne zasady obowiązujące w trakcie postępowania

W trakcie trwania postępowania:

- a) domniemanej ofierze zapewnia się pomoc:
 - I. pomoc rozpoczyna się od pierwszego wysłuchania i jest dostępna przez cały czas trwania postępowania — od momentu zgłoszenia nadużycia — o ile domniemana ofiara wyrazi na to zgodę;
 - II. zadania zespołu udzielającego wsparcia domniemanej ofierze określa art. 3.2 niniejszej Procedury
- b) osobie, wobec której skierowano zarzuty:
 - I. zapewnia się możliwość uzyskiwania informacji o stanie postępowania;
 - II. gwarantuje się możliwość skorzystania z pomocy osoby przez nią wskazanej lub prawnika, pod warunkiem braku konfliktu interesów (za konflikt interesów uważa się przynależność do: organu posiadającego władzę dyscyplinarną, Prezydenta, Wiceprezydenta, członków Rady Generalnej, delegata strefowego osoby, wobec której skierowano zarzuty, delegata strefowego miejsca zdarzenia, członków Organu Nadzoru, członków Biura Prawnego Ruchu Focolari oraz członków Sekretariatu ds. Ochrony);

- III. na jej wniosek osoba odpowiedzialna za gałąź, do której należy, może wskazać specjalistów udzielających ewentualnego wsparcia psychologicznego.
- c) Osoba, wobec której skierowano zarzuty, korzysta z domniemania niewinności do czasu udowodnienia jej winy.
 - d) Zgłoszenia dotyczące nadużyć będą zawsze rozpatrywane, nawet jeżeli czyn uległ przedawnieniu według prawa cywilnego lub kanonicznego — zarówno ze względu na charakter niniejszego postępowania, jak i dlatego, że Ruch Focolari chce zapewnić każdej ofierze uznanie doznanego zła, aby umożliwić jej podjęcie ewentualnej drogi wsparcia oraz naprawienia wyrządzonej krzywdy. Ruch Focolari pragnie również zaradzić ranom zadanyom wspólnocie i rodzinie oraz zgorszeniu wynikającemu z nadużyć. W przypadku zdarzeń, które miały miejsce ponad 20 lat wcześniej, przy wymierzaniu sankcji można uwzględnić ewentualną drogę nawrócenia osoby, wobec której skierowano zarzuty.
 - e) Zgłoszenia dotyczące nadużyć będą rozpatrywane również wtedy, gdy osoba, wobec której skierowano zarzuty, zmarła w międzyczasie. Także w takim przypadku Ruch Focolari pragnie — w miarę możliwości — zapewnić każdej ofierze uznanie doznanego zła, aby umożliwić podjęcie ewentualnej drogi wsparcia i naprawienia krzywdy oraz zaradzić zgorszeniu spowodowanemu nadużyciami. W takich sytuacjach poniższa procedura będzie stosowana z pominięciem wszystkich czynności skierowanych do osoby, wobec której skierowano zarzuty, lub tych, które osoba ta powinna byłaby podjąć, z zastrzeżeniem możliwości ustanowienia obrońcy w celu ochrony jej pamięci.
 - f) Jeżeli osoba, wobec której skierowano zarzuty, nie należy lub przestała należeć do Ruchu Focolari, postępowanie wewnętrzne pozostaje takie samo; jednak jedynym środkiem, jaki mogą zastosować odpowiedzialni na terytorium, na którym dana osoba mieszka, będzie zakaz uczestniczenia w jakiegokolwiek działalności Ruchu Focolari.
 - g) Jeżeli w toku postępowania wyjaśniającego okaże się konieczne wysłuchanie małoletniego lub osoby w sytuacji bezradności, zostaną zastosowane przepisy prawa cywilnego kraju, w którym miało miejsce zdarzenie, oraz formy postępowania odpowiednie do wieku i stanu danej osoby. Na przykład małoletniemu umożliwi się obecność pełnoletniej osoby zaufanej, a także zapewni się, aby nie dochodziło do bezpośredniego kontaktu z osobą, wobec której skierowano zarzuty.
 - h) Jeżeli ujawnią się inne sytuacje nadużyć, które prawdopodobnie zostały popełnione przez tę samą osobę, wobec której skierowano zarzuty, zostaną one zbadane w ramach tego samego postępowania.
 - i) Należy zawsze chronić dobre imię osób zaangażowanych w sprawę (osoby, wobec której skierowano zarzuty, domniemanych ofiar, świadków) oraz respektować zasadę domniemania niewinności osoby, wobec której skierowano zarzuty, tak aby zgłoszenie nie prowadziło do uprzedzeń, działań odwetowych ani dyskryminacji. W tym celu zostaną podjęte wszelkie niezbędne środki ostrożności. Jeżeli jednak dobro wspólne wspólnoty będzie poważnie zagrożone, zostanie rozważone, czy rozpowszechnienie informacji o istnieniu oskarżenia jest bezwzględnie konieczne w celu zapobieżenia poważniejszym szkodom, nawet jeśli mogłoby to w pewnym stopniu naruszyć dobre imię osoby, wobec której skierowano zarzuty.
 - j) Bezwzględnie należy unikać wszelkich działań, które mogłyby zostać przez domniemane ofiary zinterpretowane jako utrudnianie korzystania z przysługujących im praw cywilnych przed organami państwowymi.

- k) Wymiana informacji pomiędzy poszczególnymi organami zaangażowanymi w postępowanie opiera się na zasadach poufności oraz minimalizacji przetwarzania danych. Sposób zarządzania danymi objętymi niniejszą Procedurą oraz zasady ich przekazywania pomiędzy różnymi organami postępowania określa odrębny regulamin wewnętrzny.

6.2 Rozpoczęcie postępowania

- a) Postępowanie zostaje wszczęte po otrzymaniu zgłoszenia lub po uzyskaniu w jakikolwiek inny sposób informacji o niedozwolonym zachowaniu.
- b) Zgłoszenie powinno zawierać wystarczająco precyzyjne informacje dotyczące czasu i miejsca zdarzeń, osób zaangażowanych lub posiadających wiedzę na ich temat, a także wszelkie inne okoliczności mogące być pomocne w rzetelnym odtworzeniu przebiegu sprawy.
- c) W przypadku zgłoszeń anonimowych koordynator, z zachowaniem należytej ostrożności, oceni, czy istnieją podstawy do wszczęcia postępowania wyjaśniającego w celu weryfikacji ewentualnej odpowiedzialności oraz ustalenia, czy zachodzi bezpośrednie i realne zagrożenie dla osób małoletnich lub osób znajdujących się w sytuacji bezradności.
- d) Po otrzymaniu zgłoszenia lub uzyskaniu informacji koordynator dokonuje wstępnej oceny, czy zgłoszone fakty mogą stanowić przestępstwo według prawa państwa, w którym miały miejsce, oraz czy istnieje obowiązek zgłoszenia sprawy właściwym organom wymiaru sprawiedliwości.
- e) W przypadku nadużyć, w odniesieniu do których istnieje obowiązek zawiadomienia właściwych organów państwowych, koordynator niezwłocznie przekaze zgłoszenie właściwemu organowi sądowemu i wstrzyma wszczęcie procedury wewnętrznej do czasu uzyskania informacji o wyniku postępowania.

Takie samo przekazanie następuje również wówczas, gdy w trakcie postępowania okaże się, że zgłoszone fakty mogą mieć charakter przestępstwa; w takim przypadku procedura wewnętrzna zostaje zawieszona.

Jeżeli na tym etapie pojawi się potrzeba zastosowania środków zapobiegawczych, koordynator uzgadnia z organem prowadzącym postępowanie najwłaściwsze działania, tak aby nie doprowadzić do zatarcia lub zniekształcenia dowodów.

- f) Jeżeli zgłoszone fakty mogą stanowić przestępstwo według prawa kanonicznego, koordynator — przy zachowaniu obowiązku zgłoszenia sprawy właściwym organom państwowym, o którym mowa powyżej — niezwłocznie przekazuje zgłoszenie Współprezydentowi Ruchu Focolari, z prośbą o przekazanie go:
- I. Ordynariuszowi miejsca, w którym miało miejsce zdarzenie, oraz Ordynariuszowi miejsca inkardynacji osoby, wobec której skierowano zarzuty (jeżeli jest kapłanem, osoba zakonną lub osobę konsekrowaną), albo Ordynariuszowi miejsca jej zamieszkania (jeżeli chodzi o osobę świecką), jeżeli osoba, wobec której skierowano zarzuty jest:
 - kapłanem należącym do sekcji fokolarinów lub do gałęzi kapłanów fokolarinów albo kapłanów wolontariuszy;

- stałym diakonem diecezjalnym — zarówno fokolarinem, jak i wolontariuszem;
 - osobą świecką podlegającą władzy kanonicznej zgodnie z kan. 1398 § 2¹⁰;
- II. Najwyższemu Moderatorowi Instytutu Życia Konsekwrowanego lub Stowarzyszenia Życia Apostolskiego, do którego należy dana osoba, jeżeli osoba, wobec której skierowano zarzuty:
- jest duchownym lub bratem zakonnym (niebędącym duchownym) należącym do gałęzi zakonników;
 - jest osobą konsekrowaną należącą do gałęzi osób konsekrowanych.

Jeżeli zgłoszenie dotyczy osoby, która w przeszłości pełniła funkcję Prezydenta lub Wiceprezydenta, w odniesieniu do czynów przewidzianych w art. 1 § 1 b Motu Proprio „Vos estis lux mundi”, koordynator przekazuje zgłoszenie Prezydentowi w celu jego przekazania do Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia; jeżeli natomiast osobą, wobec której skierowano zarzuty, jest urzędujący Prezydent lub Wiceprezydent, koordynator przekazuje informację bezpośrednio do tej Dykasterii.

We wszystkich powyższych przypadkach, jeżeli właściwość przysługuje Dykasterii Nauki Wiary, Wiceprezydent przekazuje zgłoszenie do wiadomości również tej Dykasterii; jeżeli natomiast zgłoszenie dotyczy urzędującego Wiceprezydenta, przekazania dokonuje sam koordynator.

Powyższe przekazanie następuje w celu wszczęcia procedury przewidzianej przez prawo kanoniczne. Jednocześnie koordynator zawiesza procedurę wewnętrzną.

- g) W przypadkach, o których mowa w pkt e) oraz f), procedura wewnętrzna zostaje wszczęta w terminie 10 dni od uzyskania informacji o ostatecznym wyniku (prawomocnym wyroku lub umorzeniu) postępowania karnego lub kanonicznego.
- h) W przypadkach innych niż wskazane w pkt e) oraz f), koordynator jest zobowiązany wsząć procedurę wewnętrzną w terminie 10 dni od otrzymania zgłoszenia lub uzyskania informacji o niedozwolonym zachowaniu.
- i) W każdym przypadku koordynator powiadamia zespół wsparcia domniemanej ofiary, aby niezwłocznie nawiązał z nią kontakt w celu towarzyszenia jej, przekazania odpowiednich informacji dotyczących planowanej procedury oraz zaoferowania jej pomocy i wsparcia przez cały czas trwania postępowania. Jeżeli domniemana ofiara potwierdzi wolę kontynuowania zgłoszenia, zespół wsparcia informuje o tym koordynatora, który niezwłocznie rozpoczyna etap jej wysłuchania.
- j) Na tym etapie koordynator powierza sprawę dwóm członkom właściwej podkomisji.
- k) Każdy z dwóch wyznaczonych członków powinien w ciągu trzech dni pisemnie potwierdzić przyjęcie powierzonego zadania, o ile nie zachodzą okoliczności uzasadniające wyłączenie.

Jeżeli takie okoliczności istnieją, należy je wskazać na piśmie.

Osoba wyznaczona powinna również wyłączyć się z prowadzenia sprawy w przypadku wystąpienia okoliczności — wskazanych na piśmie — które nie gwarantują jej obiektywizmu i bezstronności.

¹⁰ Trwają prace nad ustaleniem, które kategorie członków Ruchu Focolari mieszczą się w zakresie tej regulacji.

6.3 Wysłuchanie domniemanej ofiary

- a) Wysłuchanie osoby zgłaszającej oraz domniemanej ofiary, a także zebranie ewentualnej dokumentacji, powinno zostać przeprowadzone w terminie 60 dni od dnia otrzymania zgłoszenia lub uzyskania informacji o nadużyciu.
- b) Po zakończeniu tych czynności, w terminie 10 dni, członkowie komisji prowadzący sprawę prześlą koordynatorowi akta wraz z raportem.
- c) Po otrzymaniu raportu koordynator podejmie jedno z następujących działań:
 - I. w terminie 20 dni umorzy sprawę, po konsultacji z członkami komisji, jeżeli zostanie wykluczona wiarygodność zgłoszonych faktów lub zgromadzone informacje okażą się niewystarczające;
 - II. w terminie 20 dni, po konsultacji z członkami komisji, prześle zawiadomienie do właściwego organu sądowego oraz będzie oczekiwał na jego wynik przed wszczęciem procedury wewnętrznej; jednocześnie poinformuje o tym odpowiedzialnych terytorialnych Ruchu Focolari w przypadku nadużyć stanowiących przestępstwo według prawa kraju, w którym miały miejsce, nawet jeśli nie istnieje obowiązek zgłoszenia — chyba że otrzyma wyraźny sprzeciw, odpowiednio udokumentowany i racjonalnie uzasadniony, ze strony ofiary (jeżeli w międzyczasie osiągnęła pełnoletność), jej rodziców lub opiekunów prawnych, przy czym zawsze nadrzędne pozostaje dobro osoby małoletniej;
 - III. będzie kontynuował procedurę wewnętrzną poprzez wszczęcie postępowania wyjaśniającego.

6.4 Wszczęcie wewnętrznego postępowania wyjaśniającego i czynności wstępne

6.4.1

Postępowanie wyjaśniające wszczyna koordynator. Jego maksymalny czas trwania wynosi sześć miesięcy, z możliwością przedłużenia o jeden dodatkowy miesiąc w szczególnie złożonych przypadkach.

6.4.2

Dokument wszczęcia postępowania wyjaśniającego powinien zawierać:

- a) wskazanie osoby lub osób domniemanie odpowiedzialnych;
- b) opis faktów będących przedmiotem postępowania;
- c) wskazanie właściwej podkomisji oraz dwóch osób prowadzących postępowanie, wraz z wyraźnym określeniem zasad ich wyłączenia;
- d) wskazanie tymczasowych środków zapobiegawczych zaproponowanych przez koordynatora po wysłuchaniu domniemanej ofiary;

- e) akt wszczęcia postępowania wyjaśniającego powinien ponadto wskazywać prawa i uprawnienia osoby, wobec której skierowano zarzuty, określone poniżej:
- I. prawo do korzystania z pomocy prawnika lub osoby przez nią wskazanej (osoby zaufanej);
 - II. prawo dostępu do akt postępowania;
 - III. prawo do przedstawiania uwag oraz do bycia wysłuchanym w toku postępowania, wraz ze wskazaniem terminów skorzystania z tego prawa;
 - IV. prawo do przedstawiania dowodów na swoją obronę oraz do uczestniczenia w przeprowadzaniu wszystkich dowodów.

6.4.3 Dokument wszczęcia postępowania wyjaśniającego

Dokument wszczęcia postępowania wyjaśniającego zostaje doręczony w terminie 10 dni osobie, wobec której skierowano zarzuty, oraz domniemanej ofierze.

- a) Doręczenie następuje w jednej z następujących form:
- I. poprzez wysłanie z certyfikowanej skrzynki poczty elektronicznej, jeżeli osoba, wobec której skierowano zarzuty, posiada taką skrzynkę;
 - II. listem poleconym za potwierdzeniem odbioru;
 - III. poprzez doręczenie osobiste. W takim przypadku zainteresowany podpisuje kopię dokumentu jako potwierdzenie odbioru, z podaniem daty i godziny jego otrzymania.

W przypadku braku potwierdzenia odbioru osoba prowadząca sprawę zwróci się — zgodnie z regulaminami — do bezpośredniego odpowiedzialnego osoby, wobec której skierowano zarzuty, w danej gałęzi, a w przypadku aderenti do delegata strefowego, o potwierdzenie, że dokument został jej (osobie, wobec której skierowano zarzuty) przekazany oraz że zapoznała się z jego treścią.

W przypadku odmowy przyjęcia dokumentu przez osobę, wobec której skierowano zarzuty, fakt odmowy zostaje odnotowany na kopii, a doręczenie uznaje się za skutecznie dokonane.

- b) Data wezwania stanowi — we wszystkich skutkach prawnych — formalne rozpoczęcie postępowania.
- c) Do dnia wyznaczonego na stawiennictwo osoba, wobec której skierowano zarzuty, jeżeli nie zamierza się stawić lub uzna to za stosowne, może złożyć pisemne wyjaśnienia.
- d) W przypadku poważnej i obiektywnej przeszkody, przy zachowaniu możliwości złożenia pisemnych wyjaśnień, osoba, wobec której skierowano zarzuty, może wnioskować o jednorazowe odroczenie przesłuchania w celu przedstawienia swojej obrony, wraz z odpowiednim przedłużeniem terminu zakończenia postępowania.

W razie kolejnej nieobecności zainteresowanego osoby prowadzące sprawę kontynuują postępowanie.

6.4.4 Przyjęcie wyznaczonych osób prowadzących postępowanie oraz ewentualne wyłączenie

- a) Osoba, wobec której skierowano zarzuty, może zakwestionować wyznaczenie osób prowadzących postępowanie wyjaśniające, wskazując powody swojego sprzeciwu koordynatorowi komisji w terminie pięciu dni.

Wniesienie takiego sprzeciwu zawiesza bieg terminu postępowania do czasu, aż koordynator komisji — po wysłuchaniu wyznaczonej osoby — rozstrzygnie wnioszek o jej wyłączenie, nie później niż w ciągu pięciu dni od jego otrzymania, oraz ewentualnie wyznaczy inną osobę.

- b) Przed rozpoczęciem postępowania wyjaśniającego wyznaczone osoby sprawdzą, czy osoba, wobec której skierowano zarzuty, otrzymała dokument jego wszczęcia; w przeciwnym razie dokonają ponownego doręczenia.

6.5 Środki zapobiegawcze

- a) Niezwłocznie po wysłuchaniu domniemanej ofiary oraz domniemanego sprawcy, a także w każdym momencie trwania postępowania, może okazać się konieczne i zasadne zastosowanie środków zapobiegawczych w celu:

- I. zapobieżenia ponownemu wystąpieniu nadużyć, również wobec innych potencjalnych ofiar;
- II. ochrony dobrego imienia osób zaangażowanych;
- III. ochrony dobra wspólnego;
- IV. zapobieżenia innym niedozwolonym działaniom (takim jak groźby lub inne zachowania mające na celu zniechęcenie domniemanej ofiary do korzystania z jej praw, rozprzestrzenianie się zgorzsenia, ryzyko ukrycia dowodów).

- b) W przypadku wystąpienia powyższych zagrożeń, w zakresie proporcjonalnym do ich wagi, koordynator Niezależnej Komisji Centralnej (lub właściwej komisji strefowej bądź krajowej, zgodnie z art. 3.3) może zwrócić się do odpowiedzialnego za gałąź, do której należy osoba, wobec której skierowano zarzuty, z wnioskiem (uzasadnionym krótkim raportem) o natychmiastowe zakazanie jej wykonywania tych działań, które stwarzają aktualne zagrożenie dla domniemanej ofiary lub innych małoletnich bądź dorosłych znajdujących się w sytuacji bezradności.

W szczególności może zwrócić się o wydanie wobec osoby, wobec której skierowano zarzuty, następujących poleceń:

- I. odsunięcia od działalności z udziałem małoletnich oraz dorosłych znajdujących się w sytuacji bezradności, w tym — jeśli to konieczne i możliwe — zakazu przebywania na określonym terytorium, zakazu zbliżania się do domniemanej ofiary lub odwiedzania miejsc przez nią zwykle uczęszczanych;
- II. zawieszenia w pełnieniu funkcji kierowniczych i/lub odpowiedzialności;
- III. ograniczenia publicznego reprezentowania Ruchu Focolari, jeżeli zgłoszenie dotyczy faktów, które stały się już publicznie znane, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony dobrego imienia osoby, wobec której skierowano zarzuty;
- IV. zastosowania innego środka uznanego za bardziej odpowiedni w danej sytuacji.

- c) Odpowiedzialni, do których skierowano wnioski, mogą przyjąć go w całości, dzieląc jego uzasadnienie, albo zdecydować o zastosowaniu innego środka bądź o niezastosowaniu żadnego środka. Decyzja zostanie przekazana właściwej komisji i powinna zawierać szczegółowe uzasadnienie, jeżeli odbiega od przedstawionego wniosku.
- d) Przed nałożeniem środka osobie, wobec której skierowano zarzuty, należy umożliwić jej przedstawienie swoich racji przed organem podejmującym decyzję, z ewentualną pomocą osoby przez nią wskazanej lub prawnika, który nie znajduje się w sytuacji konfliktu interesów, zgodnie z art. 6.1 b).
- e) Środek zapobiegawczy nie oznacza uznania odpowiedzialności i zostanie zastosowany w sposób zapewniający poufność toczącego się postępowania, poprzez pisemne zawiadomienie wyrażnie przeznaczone wyłącznie dla osoby, wobec której skierowano zarzuty, doręczone w sposób określony w art. 6.4.3 a).
- f) Nadzór nad przestrzeganiem środków zapobiegawczych przez osobę, wobec której skierowano zarzuty, sprawuje jej odpowiedzialny centralny, za pośrednictwem odpowiedzialnych terytorialnych. Wszystkie zasady komunikacji oraz sposób sprawowania tego nadzoru są określone w odrębnej procedurze zatwierdzonej przez Prezydenta Ruchu Focolari w dniu 21/02/2025. Nieprzestrzeganie środków zapobiegawczych przez osobę, wobec której skierowano zarzuty, może skutkować ich zaostrzeniem.
- g) Środki zapobiegawcze mogą zostać w każdej chwili uchylone lub zmienione — poprzez ich zaostrzenie albo złagodzenie — na wniosek osoby, wobec której skierowano zarzuty, lub właściwej komisji.
- h) Osoba, wobec której zastosowano środek zapobiegawczy, może w każdym czasie zwrócić się do odpowiedzialnego za gałąź lub do delegata strefy, który wydał dany środek, z wnioskiem o jego ponowne rozpatrzenie. Organ ten powinien wydać decyzję w terminie 30 dni. W przypadku oddalenia wniosku lub braku rozstrzygnięcia w powyższym terminie zainteresowany może — w ciągu 10 dni od otrzymania informacji o decyzji lub od upływu wskazanego terminu — wnieść odwołanie do Prezydenta Ruchu Focolari.
- i) Środki zapobiegawcze wygasają automatycznie z chwilą zakończenia postępowania, wraz z wydaniem decyzji przez właściwy organ.

6.6 Etap postępowania wyjaśniającego (faza dochodzeniowa)

- a) W terminie 20 dni od doręczenia dokumentu wszczęcia postępowania wyjaśniającego osoba, wobec której skierowano zarzuty, oraz inne strony postępowania mogą składać pisemne wyjaśnienia, przedstawiać dokumenty oraz zgłaszać dowody, które uznają za istotne dla swojej obrony, korzystając — jeśli zechcą — z pomocy adwokata lub innej osoby zaufanej, która może im towarzyszyć przez cały czas trwania postępowania.
Osoby prowadzące sprawę oceniać znaczenie i dopuszczalność zaproponowanych dowodów dla ustalenia faktów.
Nie będą dopuszczane dowody niezwiązane z faktami objętymi zgłoszeniem ani dowody nieistotne dla sprawy.
- b) Zachowana pozostaje możliwość dopuszczenia z urzędu dowodów uznanych za istotne.

- c) Jeżeli osoba, wobec której skierowano zarzuty, na wstępnym etapie uzna swoją winę, osoby prowadzące sprawę — bez podejmowania dalszych czynności i pod warunkiem braku wątpliwości co do prawdziwości tego oświadczenia — przekażą koordynatorowi raport końcowy w celu przedstawienia go komisji do wydania ostatecznej, uzasadnionej opinii.
- d) Dopuszczone dowody będą przeprowadzane z udziałem stron postępowania: osoby, wobec której skierowano zarzuty, oraz osoby pokrzywdzonej.
- e) Wszyscy świadkowie powinni wyraźnie zobowiązać się do mówienia całej prawdy, nieukrywania niczego, co jest im wiadome, oraz do zachowania poufności swoich zeznań.
- f) Dowody uzyskane bezpośrednio lub pośrednio z naruszeniem praw lub podstawowych wolności stron nie mają żadnej mocy. W szczególności nieważne są dowody uzyskane pod przymusem, w wyniku podstępu, przemocy lub zastraszania. Nielegalność dowodu powoduje nieważność sankcji z mocy prawa, jeżeli taki dowód był decydujący dla ustalenia odpowiedzialności.
- g) Zeznania i oskarżenia zebrane poza postępowaniem wewnętrznym nie mają mocy dowodowej, jeżeli nie zostaną potwierdzone w toku tego postępowania.
- h) Zeznania złożone anonimowo nie mogą być wykorzystywane do oceny zgłoszonych faktów.
- i) W przypadku wydania decyzji przez świecki organ wymiaru sprawiedliwości lub władzę kościelną, zostanie ona wzięta pod uwagę przy ocenie dowodów dotyczących tych samych faktów, jednak bez wiążącego charakteru.
- j) Osoby prowadzące sprawę powinny powiadomić zainteresowaną stronę o miejscu, dacie i godzinie przeprowadzenia dowodów co najmniej trzy dni wcześniej. Dowody muszą być przeprowadzone — pod rygorem ich nieważności — zgodnie z zasadami określonymi w niniejszej Procedurze.
- k) Osoba, wobec której skierowano zarzuty, oraz domniemana ofiara mogą uczestniczyć w przeprowadzaniu dowodów, także z pomocą prawnika lub osoby zaufanej, która może zadawać pytania osobie składającej zeznania.
- l) Jeżeli w toku postępowania zostaną przedstawione dokumenty, strony mają prawo się z nimi zapoznać oraz złożyć dodatkową dokumentację.
- m) Zeznania osób, które mogą mieć bezpośredni lub pośredni interes w sprawie będącej przedmiotem postępowania — z powodu pokrewieństwa, przyjaźni lub wrogości wobec osoby, wobec której skierowano zarzuty, albo wobec osoby pokrzywdzonej — będą oceniane z należytą ostrożnością.
- n) Jeżeli zgłoszono kilku świadków, będą oni przesłuchiwani oddzielnie i kolejno, bez możliwości porozumiewania się między sobą ani uczestniczenia w zeznaniach innych świadków.
- o) Gdy do oceny danego faktu lub okoliczności potrzebna i zasadna jest wiedza specjalistyczna lub techniczna, osoby prowadzące sprawę mogą skorzystać z pomocy eksperta.
- p) Wszystkie dowody oraz ich wyniki są rejestrowane w aktach administracyjnych w formie dokumentowej lub elektronicznej. Wszystkie dowody ustne są nagrywane w formie audio lub wideo i mogą zostać spisane.

- q) Po zakończeniu etapu gromadzenia dowodów osoby prowadzące sprawę wyznaczają stronom termin 20 dni na zapoznanie się z aktami oraz złożenie pisemnych uwag.
- r) Po upływie tego terminu osoby prowadzące sprawę prześlą akta koordynatorowi, dołączając własny raport opisujący przeprowadzone czynności oraz proponowane komisji plenarnej tj. obradującej w pełnym składzie wnioski.
- s) Koordynator, po otrzymaniu raportu, w terminie 10 dni zwoła komisję w pełnym składzie w celu omówienia sprawy i podjęcia decyzji w formie uzasadnionej opinii.

6.7 Etap końcowy i zakończenie postępowania

- a) W terminie 20 dni od otrzymania wyżej wymienionego raportu komisja wyda uzasadnioną opinię dotyczącą ustalonych faktów oraz ich wagi, w następujący sposób:
 - I. jeżeli zostanie wykluczona prawdziwość zgłoszonych faktów lub zgromadzone informacje okażą się niewystarczające, komisja postanowi o umorzeniu sprawy;
 - II. jeżeli osoba, wobec której skierowano zarzuty, przyznała się do winy lub zgłoszenie nadużycia okaże się zasadne, komisja stwierdzi, że fakty zostały potwierdzone;
 - III. wyjątkowo, jeżeli zostanie uznane za konieczne uzupełnienie materiału dowodowego, czynności te powinny zostać przeprowadzone — z udziałem stron — w terminie 10 dni od wniosku osób prowadzących sprawę i przed tymi samymi osobami. W takim przypadku bieg terminu postępowania zostaje zawieszony do czasu zakończenia niezbędnego uzupełnienia postępowania wyjaśniającego.
- b) Opinia komisji będzie zawierać:
 - I. decyzję o umorzeniu sprawy albo stwierdzenie, że fakty zostały potwierdzone;
 - II. Kwalifikację rodzaju stwierdzonego nadużycia;
 - III. określenie stopnia jego wagi.
- c) Opinia zostanie przekazana w możliwie najkrótszym czasie, wraz ze szczegółowym raportem i ewentualnymi rekomendacjami, Prezydent i Wiceprezydentowi Ruchu Focolari, a także odpowiedzialnemu centralnemu gałęzi, do której należy osoba, wobec której skierowano zarzuty (lub odpowiedzialnemu strefowemu, jeżeli przewidują to odpowiednie regulaminy).
- d) Koordynator przekaże treść wydanej opinii osobie, wobec której skierowano zarzuty. Następnie, po potwierdzeniu jej otrzymania przez tę osobę, koordynator — z pomocą zespołu wsparcia — poinformuje domniemaną ofiarę o zakończeniu postępowania wyjaśniającego oraz o treści wydanej opinii.

Odpowiedzialny centralny danej gałęzi (lub odpowiedzialny strefowy, jeżeli przewidują to odpowiednie regulaminy) podejmie niezwłocznie, a w każdym razie nie później niż w terminie 60 dni, ostateczną decyzję wobec osoby, wobec której skierowano zarzuty. Przy podejmowaniu tej decyzji uzna za wiążące ustalenie faktów oraz kwalifikację rodzaju nadużycia. Natomiast ocena stopnia jego wagi nie będzie dla niego wiążąca; jeżeli jednak odstąpi od tej oceny, powinien szczegółowo uzasadnić swoją decyzję zgodnie z kryteriami określonymi w art. 6.9, mając na uwadze, że w przypadku nadużyć wobec małoletnich nie jest dopuszczalne odstępnie od tej oceny.

- e) Koordynator, z pomocą zespołu wsparcia, poinformuje osobę wskazaną jako ofiara o decyzji podjętej przez daną gałąź (w formach określonych w art. 6.4.3 a)) oraz przekaze jej informacje o dostępnych dla niej usługach wsparcia także po zakończeniu postępowania, a także o ewentualnej procedurze rekompensacyjnej.
- f) Odpowiedzialny centralny danej gałęzi (lub odpowiedzialny strefowy, jeżeli przewidują to odpowiednie regulaminy) przekaze w terminie 10 dni, zgodnie z właściwymi regulaminami, informację o podjętej decyzji Prezydent Ruchu Focolari, Współprezydentowi, Niezależnej Komisji Centralnej, osobie, wobec której skierowano zarzuty, delegatom strefy, w której mieszka osoba ukarana, delegatom strefy, w której miały miejsce zdarzenia, oraz delegatom innych ewentualnych stref, w których osoba ta przebywała.
- g) W zawiadomieniu skierowanym do osoby ukaranej (w formach określonych w art. 6.4.3 a)) należy wskazać terminy i sposób wniesienia odwołania do organu, który nałożył sankcję, oraz do Organu Nadzoru, zgodnie z zasadami określonymi w art. 6.9 pkt h) i i).
- h) Nadzór nad przestrzeganiem sankcji przez osobę, wobec której skierowano zarzuty, sprawuje jej odpowiedzialny centralny, za pośrednictwem odpowiedzialnych terytorialnych. Wszystkie zasady komunikacji oraz sposób sprawowania tego nadzoru są określone w odrębnej procedurze zatwierdzonej przez Prezydent Ruchu Focolari w dniu 21/02/2025.
- i) Prezydent i Współprezydent Ruchu Focolari, a także odpowiedzialny centralny gałęzi, do której należy osoba, wobec której skierowano zarzuty, oceniają, w jaki sposób uwzględnić rekomendacje przedstawione przez komisję, zgodnie z pkt c).
- j) Ofiara (a jeżeli jest małoletnia — jej rodzice lub opiekunowie prawni) może złożyć wniosek o rekompensatę finansową zgodnie z „Wytocznymi dotyczącymi wsparcia i rekompensaty finansowej w przypadku nadużyć seksualnych wobec małoletnich/dorosłych w sytuacji bezradności”. Osoby odpowiedzialne za proces rekompensacyjny zwracają się do Niezależnej Komisji Centralnej o wszystkie elementy niezbędne do należytego wykonania powierzonego im zadania. W odniesieniu do wszystkich informacji objętych postępowaniem obowiązuje bezwzględny obowiązek zachowania tajemnicy. Niezależna Komisja Centralna przekaze osobom odpowiedzialnym za proces rekompensacyjny informacje niezbędne do ustalenia wysokości wsparcia finansowego dla wnioskodawcy, z poszanowaniem zasad ochrony danych osobowych.

6.8 Terminy

Terminy określające poszczególne etapy procedury wewnętrznej mają charakter instrukcyjny, a nie bezwzględnie wiążący, dlatego ich przekroczenie nie powoduje nieważności czynności dokonanych po upływie tych terminów.

Natomiast terminy przewidziane w art. 6.9, w pkt h) i i), mają charakter bezwzględnie wiążący.

6.9 Sankcje dyscyplinarne

- a) Sankcje, które mogą zostać nałożone po zakończeniu procedury wewnętrznej, będą odpowiadały wadze czynów ocenionej na podstawie następujących kryteriów:
- I. Elementy obiektywne dotyczące czynu:
 - rozmiar traumy doznanej przez ofiarę;
 - sytuacja szczególnej podatności ofiary na zranienie (nadużycie)
 - stopień ograniczenia wolności ofiary do samostanowienia;
 - intensywność zachowania;
 - liczba osób pokrzywdzonych;
 - miejsce lub kontekst, w którym doszło do zdarzenia;
 - szkoda wyrządzona instytucji lub zgorszenie;
 - jednorazowy charakter lub częstotliwość zachowania;
 - każdy inny element uznany za istotny przy ocenie wagi czynu.
 - II. Elementy subiektywne:
 - stopień umyślności działania (natężenie zamiaru) lub stopień winy sprawcy.
- b) W przypadku zachowań o niewielkiej wadze stosuje się następujące sankcje:
- I. upomnienie, czyli wezwanie do zmiany zachowania poprzez pisemne lub ustne zwrócenie uwagi, z pisemnym potwierdzeniem;
 - II. pisemną naganą z wezwaniem do powstrzymania się od dalszych niewłaściwych zachowań.
- c) W przypadku zachowań o poważnym charakterze stosuje się — także łącznie — następujące sankcje:
- I. czasowy zakaz przebywania we wspólnocie i uczestniczenia w działalności Ruchu Focolari oraz — w odniesieniu do fokolarinów żyjących we wspólnocie — nakaz opuszczenia określonego miejsca lub terytorium;
 - II. odmowę powierzenia, także czasową, urzędu lub funkcji bądź reprezentowania Ruchu Focolari;
 - III. odwołanie z urzędu lub funkcji albo z reprezentowania Ruchu Focolari;
 - IV. czasowy zakaz wykorzystywania wizerunku w związku z Ruchem Focolari.
- d) W przypadku zachowań o wyjątkowo poważnym charakterze stosuje się najsurowsze i trwałe sankcje:
- I. wydalenie z sekcji lub gałęzi, zgodnie z regulaminami;
 - II. wykluczenie ze stowarzyszenia;
 - III. usunięcie z zakazem przebywania we wspólnocie i uczestniczenia w działalności Ruchu Focolari.
- e) W przypadku popełnienia kilku czynów stosuje się sankcję przewidzianą dla czynu najpoważniejszego.
- f) W razie powtarzania się zachowań o niewielkiej wadze stosuje się sankcje przewidziane dla zachowań poważnych; w razie powtarzania się zachowań poważnych — sankcje przewidziane dla zachowań o wyjątkowo poważnym charakterze.
- g) Ogłoszenie sankcji oraz ich archiwizacja następuje zgodnie z zasadami Polityki Informacyjnej Ruchu Focolari.

- h) Od decyzji dyscyplinarnej osoba ukarana lub ofiara nadużycia może, w terminie 10 dni od prawidłowego doręczenia sankcji, zwrócić się do organu, który wydał decyzję, z wnioskiem o jej uchylenie lub zmianę.
- i) Każda osoba mająca uzasadniony interes może, w terminie 10 dni od prawidłowego doręczenia sankcji, złożyć skargę do Organu Nadzoru w zakresie uchybień w stosowaniu procedury przez Niezależną Komisję Centralną, komisje strefowe i krajowe oraz przez poszczególne gałęzie, a także w zakresie prawidłowej interpretacji przepisów niniejszej Procedury.
- j) Złożenie skargi do Organu Nadzoru powoduje automatyczne zawieszenie wykonania sankcji do czasu wydania ostatecznej decyzji, która powinna zostać podjęta w terminie 30 dni.
- k) Zachowane pozostaje prawo osoby, wobec której skierowano zarzuty, oraz ofiary do zwrócenia się do Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia.

6.10 Wykonanie sankcji

Nadzór nad przestrzeganiem nałożonych sankcji przez osobę, wobec której skierowano zarzuty, sprawuje jej odpowiedzialny centralny, także za pośrednictwem odpowiedzialnych lokalnych.

Wszystkie zasady komunikacji oraz sposób sprawowania tego nadzoru określa odrębna procedura zatwierdzona przez Prezydenta Ruchu Focolari w dniu 21/02/2025.

Nieprzestrzeganie sankcji dyscyplinarnych przez osobę, wobec której skierowano zarzuty, może skutkować ich zaostreniem.

7. Współpraca z władzami kościelnymi

- a) Jeżeli przepisy prawa kanonicznego nakładają obowiązek wszczęcia procedur przed władzami kościelnymi (por. kan. 1398 w nowym brzmieniu w odniesieniu do przestępstw popełnionych przez członków Instytutów Życia Konsekwowanego lub Stowarzyszeń Życia Apostolskiego oraz przez każdego wiernego posiadającego godność lub pełniącego urząd bądź funkcję w Kościele¹¹), Wiceprezydent Ruchu Focolari jest zobowiązany zgłosić sprawę Ordynariuszowi miejsca, w którym miało miejsce zdarzenie, oraz Ordynariuszowi miejsca inkardynacji osoby, wobec której skierowano zarzuty (jeżeli chodzi o kapłana, osobę zakonną lub osobę konsekrowaną), albo Ordynariuszowi miejsca jej zamieszkania (jeżeli chodzi o osobę świecką).
- b) Ruch Focolari zobowiązuje się do pełnej współpracy z właściwym Ordynariuszem miejsca zarówno w przypadku kanonicznego procesu karnego sądowego, jak i pozasądowego.

¹¹ Trwają prace nad określeniem, które profile (kategorie) członków MdF mieszczą się w zakresie niniejszej regulacji.

- c) Ruch Focolari zobowiązuje się — za pośrednictwem delegatów strefowych — do przekazania informacji Ordynariuszowi miejsca, w którym miało miejsce zdarzenie, oraz Ordynariuszowi miejsca inkardynacji osoby, wobec której skierowano zarzuty (jeżeli chodzi o kapłana, zakonnika lub osobę konsekrowaną), albo Ordynariuszowi miejsca jej zamieszkania (jeżeli chodzi o osobę świecką), o ewentualnych decyzjach o wydaleniu członka, podjętych w wyniku postępowania uregulowanego niniejszą Procedurą.

8. Współpraca z władzami cywilnymi oraz zgłoszenie do organów wymiaru sprawiedliwości

- a) Ruch Focolari zobowiązuje się do spełniania wszystkich wymogów przewidzianych przez prawo państwowe kraju, w którym prowadzi swoją działalność. W szczególności gwarantuje dołożenie wszelkich starań w celu zapewnienia przejrzystego, skutecznego i odpowiedzialnego zarządzania otrzymanymi zgłoszeniami, także we współpracy z właściwymi instytucjami lokalnymi.
- b) W trakcie postępowania karnego należy zachować najwyższą ostrożność oraz uzgadniać z organem prowadzącym postępowanie zasadność podejmowania ewentualnych działań.

9. Zgłoszenia dotyczące członka Niezależnej Komisji Centralnej oraz Organu Nadzoru

Jeżeli zgłoszenie dotyczy zachowania członka Niezależnej Komisji Centralnej lub Organu Nadzoru, które miało miejsce przed rozpoczęciem jego mandatu albo poza działalnością Niezależnej Komisji Centralnej lub Organu Nadzoru, bądź dotyczy nadużycia w wykonywaniu funkcji członka Niezależnej Komisji Centralnej lub Organu Nadzoru, zgłoszenie powinno zostać skierowane do Prezydenta.

Prezydent może powierzyć jednej lub kilku osobom zaufanym przeprowadzenie przesłuchań świadków oraz zebranie informacji w celu sporządzenia raportu końcowego potwierdzającego ustalenie faktów.

Odwołanie z mandatu należy wyłącznie do kompetencji Prezydenta.

10. Przepis przejściowy

- a) Do dnia 30.06.2025 Prezydent Ruchu Focolari odwoła członków Niezależnej Komisji Centralnej oraz Organu Nadzoru, którzy pełnią ten sam mandat przez okres dłuższy niż maksymalny okres przewidziany w niniejszej Procedurze. Jednocześnie dokona powołania członków niezbędnych do uzupełnienia składu obu organów.

- b) Do dnia 30.06.2025 delegaci strefowi doprowadzą do utworzenia niezależnych komisji strefowych oraz odwołają członków niezależnych komisji krajowych, którzy pełnią ten sam mandat przez okres dłuższy niż maksymalny okres przewidziany w niniejszej Procedurze. Jednocześnie dokonają powołania członków niezbędnych do uzupełnienia składu tych komisji.
- c) Opublikowanie regulaminów Niezależnej Komisji Centralnej (w tym regulaminu zespołu wsparcia), Organu Nadzoru oraz wewnętrznego regulaminu dotyczącego przetwarzania danych związanych z postępowaniem (Privacy Policy – Polityka Prywatności) nastąpi do dnia 31.05.2025.

11. Zatwierdzenie i obowiązywanie

Niniejsza Procedura został zatwierdzony w dniu 21.02.2025 przez Radę Generalną w drodze uchwały podjętej kolegialnie.

Wchodzi w życie z dniem 1.03.2025.

Procedura jest opublikowana na międzynarodowej stronie internetowej Ruchu Focolari, a jej szerokie rozpowszechnienie zapewniają Biuro Komunikacji oraz odpowiedzialni Ruchu Focolari w poszczególnych strefach.

Tłumaczenie z języka włoskiego.

Oryginalny dokument umieszczony jest na oficjalnej międzynarodowej stronie Ruchu Focolari.

<https://www.focolare.org/prevenzione-abusi/>